

На основу Амандмана LXXXII тачка б) став 5. и 6. на Устав Републике Српске, члана 115. Устава Републике Српске и члана 60. став 2. Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12), Вијеће за заштиту виталног интереса Уставног суда Републике Српске, на сједници одржаној 27. септембра 2021. године, д о н и ј е л о ј е

ОДЛУКУ

Утврђује се да Одлуком о пријевременом ступању на снагу Закона о непримјењивању Одлуке високог представника којом се доноси Закон о допуни Кривичног закона Босне и Херцеговине, број 02/1-021-583/21 и Законом о непримјењивању Одлуке високог представника којом се доноси Закон о допуни Кривичног закона Босне и Херцеговине, број 02/1-021-584/21, које је Народна скупштина Републике Српске изгласала на Двадесетој посебној сједници, одржаној 30. јула 2021. године, није повријеђен витални национални интерес бошњачког народа.

Образложење

Предсједавајућа Вијећа народа Републике Српске доставила је 23. августа 2021. године Уставном суду Републике Српске - Вијећу за заштиту виталног интереса (у даљем тексту: Вијеће) акт број: 03.1/1-389/21 од 23. августа 2021. године којим се, сагласно захтјеву Клуба делегата бошњачког народа, тражи утврђивање повреде виталног националног интереса бошњачког народа у Одлуци о пријевременом ступању на снагу Закона о непримјењивању Одлуке високог представника којом се доноси Закон о допуни Кривичног закона Босне и Херцеговине, број: 02/1-021-583/21 и Закону о непримјењивању Одлуке високог представника којом се доноси Закон о допуни Кривичног закона Босне и Херцеговине, број: 02/1-021-584/21, које је Народна скупштина Републике Српске изгласала на Двадесетој посебној сједници одржаној 30. јула 2021. године. Уз наведени акт достављени су предметни акти (Одлука и Закон), Одлука о покретању поступка заштите виталног националног интереса бошњачког народа са образложењем, број: 03.2.5-134/21 од 6. августа 2021. године, као и амандмани са образложењем под бројем: 03.2.5-134/21-1 од 9. августа 2021. године, које је Клуб делегата бошњачког народа поднио на Одлуку и Закон. У акту предсједавајуће Вијећа народа се наводи да је Народна скупштина Републике Српске на Двадесетој посебној сједници одржаној 30. јула 2021. године изгласала предметне акте те су, сагласно Амандману LXXXII на Устав Републике Српске, Одлука и Закон достављени на разматрање Вијећу народа Републике Српске. Клуб делегата бошњачког народа је поменути актом одлучио да покрене процедуру заштите виталног националног интереса бошњачког народа, јер сматра да је овим актима повријеђен витални национални интерес овог народа. С обзиром на то да Вијеће народа Републике Српске није постигло сагласност свих клубова поводом предметних аката, као ни Заједничка комисија Народне скупштине и Вијећа народа, питање је прослијеђено Уставном суду Републике Српске - Вијећу за заштиту виталног интереса да одлучи да ли је оспореним актима повријеђен витални национални интерес бошњачког народа.

На сједници одржаној 30. августа 2021. године Вијеће је донијело Рјешење број УВ-2/21, којим је утврђено да је прихватљив захтјев Клуба делегата бошњачког народа у Вијећу народа Републике Српске за утврђивање повреде виталног националног интереса

бошњачког народа у Одлуци о пријевременом ступању на снагу Закона о непримјењивању Одлуке високог представника којом се доноси Закон о допуни Кривичног закона Босне и Херцеговине, број: 02/1-021-583/21 и Закону о непримјењивању Одлуке високог представника којом се доноси Закон о допуни Кривичног закона Босне и Херцеговине, број: 02/1-021-584/21, које је Народна скупштина Републике Српске изгласала на Двадесетој посебној сједници одржаној 30. јула 2021. године.

Наиме, Вијеће је, на основу наведеног акта и приложене документације, утврдило да је обавјештење о покретању поступка за заштиту виталног националног интереса овом вијећу доставила предсједавајућа Вијећа народа Републике Српске, да је о покретању поступка за утврђивање постојања виталног националног интереса бошњачког народа одлучило седам делегата Клуба бошњачког народа у Вијећу народа, да се о захтјеву за утврђивање постојања виталног националног интереса бошњачког народа у оспореним актима (Одлука и Закон) гласало по процедури за заштиту виталног интереса, али да о томе није постигнута сагласност свих клубова конститутивних народа у Вијећу народа, као ни сагласност Заједничке комисије Вијећа народа и Народне скупштине Републике Српске.

Сагласно члану 50. ст. 2. и 3. Пословника о раду Уставног суда Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 114/12 и 29/13), Вијеће је 30. августа 2021. године Клубу делегата српског народа и Клубу делегата хрватског народа у Вијећу народа Републике Српске, као и Народној скупштини Републике Српске, доставило на одговор поменуто рјешење о прихватљивости захтјева Клуба делегата бошњачког народа.

У одговору Народне скупштине Републике Српске на рјешење о прихватљивости захтјева, који је достављен 6. септембра 2021. године, наводи се да исти није, ни са формалног ни са материјално-правног аспекта, утемељен на Уставу. Прије свега, у одговору се наводи да, посматрајући са формалноправног аспекта, Клуб делегата бошњачког народа није навео релевантне правне чињенице које се односе на оспорене акте, те да је захтјев нејасан и непотпун, без елемената који су за овакве захтјеве неопходни, те да се у конкретном случају злоупотребљава институт заштите виталног националног интереса. По мишљењу Народне скупштине, посматрајући са материјалноправног аспекта, у овом предмету се не ради о повреди виталног националног интереса бошњачког народа. Наиме, у одговору се наводи да из образложења Одлуке о покретању поступка заштите виталног националног интереса бошњачког народа није видљиво на који начин је повријеђен витални национални интерес бошњачког народа осим што се неосновано позивају на заштиту Босне и Херцеговине као одреднице идентитета бошњачког народа, те неаргументовано на праксу Уставног суда Босне и Херцеговине. С тим у вези, у одговору се указује на амандмане које је овај клуб уложио на оспорене акте који се, како се наводи, не могу довести у контекст заштите виталног националног интереса, као и да се Клуб Бошњака таквим поступањем неосновано поставља у позицију својеврсног заштитника интереса Босне и Херцеговине. Оспорени акти, како се наводи у одговору, немају национални предзнак и подједнако се односе на све грађане, односно не садрже одредбе којима се дискриминишу или фаворизују припадници било којег конститутивног народа или припадника народа из реда осталих. На основу наведеног сматрају да захтјев Клуба Бошњака у Вијећу народа Републике Српске, којим се оспоравају предметни акти,

није утемељен на Уставу Републике Српске, односно да предметним актима није повријеђен витални национални интерес ниједног конститутивног народа, па предлажу да се захтјев одбије као неоснован.

Клуб делегата српског народа и Клуб делегата хрватског народа у Вијећу народа Републике Српске нису доставили одговор на рјешење о прихватљивости захтјева Клуба делегата бошњачког народа.

Одлуку о пријевременом ступању на снагу Закона о непримјењивању Одлуке високог представника којом се доноси Закон о допуни Кривичног закона Босне и Херцеговине, број: 02/1-021-583/21 од 30. јула 2021. године донијела је Народна скупштина Републике Српске на основу чл. 70. став 1. тачка 2. и 109. Устава Републике Српске и чл. 177. став 2. и 181. став 3. Пословника Народне скупштине Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 66/20). Овом одлуком је прописано да је у поступку доношења Закона о непримјењивању Одлуке високог представника којом се доноси Закон о допуни Кривичног закона Босне и Херцеговине утврђено да постоје нарочито оправдани разлози да наведени закон ступи на снагу наредног дана од дана објављивања (тачка I), те да ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске" (тачка II).

Законом о непримјењивању Одлуке високог представника којом се доноси Закон о допуни Кривичног закона Босне и Херцеговине прописано је: да се Одлука високог представника којом се у Кривичном закону Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине", бр. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07, 8/10, 47/14, 22/15, 40/15 и 35/18) у члану 145а, иза става 1. додају нови ставови 2. до 6., а важећи став 2. мијења и нумерише као нови став 7, неће примјењивати на територији Републике Српске (члан 1), да надлежни органи Републике Српске неће сарађивати са надлежним органима Босне и Херцеговине у погледу примјене Одлуке високог представника из члана 1, те да ће Влада Републике Српске ступањем на снагу овог закона обезбиједити примјену става 1. овог члана у циљу заштите грађана Републике Српске (члан 2), те да овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске" (члан 3).

У поступку одлучивања о захтјеву Клуба делегата бошњачког народа Вијеће је имало у виду да је заштита виталних националних интереса конститутивних народа утврђена чланом 70. Устава, који је допуњен Амандманом LXXVII на Устав Републике Српске, као принцип заштите одређеног круга колективних права, као што су остваривање права конститутивних народа да буду адекватно заступљени у законодавним, извршним и правосудним органима власти, идентитет једног конститутивног народа, уставни амандмани, организација органа јавне власти, једнака права у процесу доношења одлука, образовање, вјероисповијест, језик, његовање културе, традиције и културно наслеђе, територијална организација, систем јавног информисања и друга питања која би се третирали као питања од виталног националног интереса уколико тако сматрају двије трећине једног од клубова делегата конститутивних народа у Вијећу народа. Такође, Вијеће је имало у виду члан 5. став 1. алинеја 2. Устава, према коме се уставно уређење Републике темељи на обезбјеђивању националних равноправности и заштити виталних националних

интереса конститутивних народа.

Истовремено, Вијеће је констатовало да је у Образложењу Одлуке о покретању поступка заштите виталног интереса бошњачког народа наведено да Бошњаци као конститутивни народ свој идентитет везују за државу Босну и Херцеговину која се овим законом и одлуком напада и негира, чиме се истовремено, по њиховом мишљењу, противуствано напада и негира и идентитет бошњачког народа. У вези с наведеним у овом образложењу се указује да је идентитет једног народа повезан с територијом, поријеклом, језиком и политичко-економском организацијом одређеног простора, као и да је припадницима бошњачког народа Уставом Републике Српске гарантовано право да се изјасне о свом виталном интересу. С обзиром на наведено, Клуб делегата бошњачког народа истиче да је Босна и Херцеговина једна од одредница њиховог идентитета, тако да оспореним законским рјешењима треба заштитити како ентитет, тако и државу Босну и Херцеговину у чијем саставу је тај ентитет.

У поступку одлучивања о меритуму Вијеће је, прије свега, размотрило аргументацију Народне скупштине изнесену у одговору на рјешење о прихватљивости предметног захтјева, према којој је, са формалноправног аспекта, захтјев непотпун и нејасан и не садржи неопходне елементе за разматрање и одлучивање. У односу на ове наводе Вијеће је утврдило да је о питањима формалноправне природе одлучено у поступку прихватљивости предметног захтјева за утврђивање повреде виталног националног интереса бошњачког народа, те да се ова аргументација не може истицати у поступку доношења мериторне одлуке.

Полазећи од цитираних одредаба Устава, затим садржаја оспорених аката (Одлуке и Закона), те узимајући у обзир наводе Клуба делегата бошњачког народа, као и одговор Народне скупштине Републике Српске на рјешење о прихватљивости предметног захтјева, Вијеће је утврдило да предметним актима није повријеђен витални национални интерес бошњачког народа.

Приликом овакве оцјене Вијеће је имало у виду садржај аката који су оспорени, из којих, по оцјени Вијећа, не произлази да исти дискриминишу или доводе у подређен положај било који конститутивни народ у Републици Српској у праву на уживање гаранција из круга виталних националних интереса дефинисаних одредбама Амандмана LXXVII на Устав Републике Српске, којим је допуњен члан 70. Устава, те тако ни права на идентитет бошњачког народа, на који се позива подносилац захтјева. Оспорени акти, по оцјени Вијећа, не утичу ни директно ни индиректно на идентитет ниједног конститутивног народа у Републици Српској, а чиљеница да не садрже нормативна рјешења у смислу захтјева Клуба делегата бошњачког народа не може бити предмет заштите виталног националног интереса.

Поред тога, Вијеће сматра да су наводи Образложења о повреди виталног националног интереса бошњачког народа у конкретном случају паушални, јер не садрже правну аргументацију у смислу уставних гаранција о заштити виталних националних интереса. Напротив, ово образложење је, у суштини, засновано на тврдњама подносиоца захтјева да предметни акти негирају Босну и Херцеговину, чиме је, како се наводи, нарушен идентитет бошњачког народа, који они везују за Босну и Херцеговину. Овако постављен

захтјев за заштиту виталног националног интереса, у којем се превасходно износи став подносиоца захтјева о наводном утицају оспорених аката на државне атрибуте Босне и Херцеговине, не може се, по оцјени Вијећа, довести у везу са одредбама Амандмана LXXVII на Устав Републике Српске, којим је допуњен члан 70. Устава, а којим су дефинисани витални национални интереси конститутивних народа у Републици Српској. Због тога ови наводи нису релевантни за одлучивање Вијећа и не могу бити предмет његовог разматрања.

Вијеће сматра да наводи Клуба делегата бошњачког народа изнесени у Образложењу Одлуке о покретању поступка заштите виталног националног интереса и Образложењу Амандмана које је овај клуб конститутивних народа предложио на предметни закон могу евентуално бити предмет апстрактне оцјене уставности пред Уставним судом Републике Српске, али не и питање повреде виталних националних интереса бошњачког народа.

На основу изложеног одлучено је као у изреци ове одлуке.

Ову одлуку већином гласова донијело је Вијеће за заштиту виталног интереса у саставу: предсједавајућа Вијећа Ирена Мојовић, предсједник Суда мр Џерард Селман и судије: Миленко Араповић, Амор Букић, Златко Куленовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: УВ-2/21

27. септембра 2021. године

ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋА
Вијећа за заштиту виталног
интереса
Уставног суда Републике
Српске
Ирена Мојовић с.р.